

veerd. In de toevoeging van de HR dat bij zijn beslissing in aanmerking wordt genomen dat een schending van het door artikel 8 EVRM beschermde recht op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer niet zonder meer een inbreuk oplevert op de in artikel 6 EVRM vervatte waarborg van een eerlijk proces, terwijl het hof omtrent de ernst van de inbreuk op dit recht van de verdachte niets heeft vastgesteld, meen ik een vingerwijzing naar het Hof Leeuwarden te bespeuren, om bij het opnieuw behandelen van deze zaak in hoger beroep uitdrukkelijk aandacht te geven aan deze kwestie.

Mr. J.M. Valente

314

Hoge Raad
4 september 2012, nr. 614.11, LJN BX4153
(Mrs. Van Dorst, De Savornin Lohman, De Hullu)
Noot mr. T.J. Kelder

Het oordeel van het Hof dat het onderhavige geval moet worden gelijkgesteld met het aanwenden van een rechtsmiddel door of namens een NN-verdachte, is onbegrijpelijk. Ingeval bij het onderzoek ter terechtzitting twijfel rijst over de vraag of de als verdachte ter terechtzitting verschenen persoon de in de dagvaarding bedoelde verdachte is, kan de rechter overgaan tot het (doen) verrichten van een nader onderzoek naar diens identiteit zoals omschreven in art. 273 in verbinding met art. 27a Sv alsmede art. 29a Sv. Ingeval de rechter van oordeel is dat degene die ter terechtzitting is verschenen, niet de verdachte is, kan hij overgaan tot het verlenen van verstek tegen de alsdan afwezige verdachte, dan wel de aanwezige raadsman indien deze op de voet van art. 279 Sv uitdrukkelijk is gemachtigd de verdediging te voeren, in de gelegenheid stellen het woord te voeren namens de niet-verschenen verdachte. Wat betreft de procedure in hoger beroep kan daaraan nog worden toegevoegd dat de appelrechter degene die als verdachte is gedagvaard dient vrij te spreken indien komt vast te staan dat het vonnis in eerste aanleg te zijnen laste is

gewezen doch dat het daarin als bewezen aangenomen door een ander is begaan.

[Sv art. 27a, 29a, 273, 279, 404, 408]

Zie voor de volledige uitspraak *NbSr* 2012, 314 (afl. 11), www.nieuwsbriefstrafrecht.nl (incl. noot) en *OpMaat Strafrecht* (incl. noot).

NOOT

1. De verdachte is de persoon te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit, dan wel degene tegen wie de vervolging is gericht. Van een anonieme verdachte kan worden gesproken als de verdachte bij politie en justitie bekend is, maar zijn identiteitsgegevens dat niet zijn (vgl. J. Remmelink, 'Nogmaals de anonieme verdachte', in: P.J.A. ter Hoeven e.a. (red.), *Bezonnen Hoop. Opstellen aangeboden aan L.H.C. Hulsman*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Wilink 1986, p. 161 e.v.). In de fase van het onderzoek ter terechtzitting is deze anonieme verdachte een zeldzame verschijning. Gedurende het vooronderzoek worden de identiteitsgegevens van de verdachte in de regel namelijk bekend, waarna het OM de dagvaarding op naam doet uitgaan. Ter terechtzitting reesteert in die gevallen niet meer dan een korte controle van de juistheid van de identiteitsgegevens. Regels zijn er echter om uitzonderingen op te hebben; een enkele keer vormt de identiteit van de verdachte toch aanleiding tot discussie op zitting.

2. Als de identiteitsgegevens van een verdachte onbekend zijn betekent dat niet dat die verdachte geen subject kan zijn van vervolging. Niet alleen kan tegen een anonieme verdachte een gerechtelijk vooronderzoek worden gevorderd en ingesteld (bijv. HR 14 april 1987, *NJ* 1988, 515 en HR 4 oktober 2005, *NJ* 2006, 611, m.nt. T.M. Schalken), de Hoge Raad stelt zich op het standpunt dat zelfs de dagvaarding de naam en voornaam van de verdachte niet hoeft te vermelden; andere wijzen van identificatie – zoals door persoonsbeschrijving met dactyloscopisch signalement – zijn ook toegestaan (zie bijv. HR 17 mei 1949, *NJ* 1950, 235). Voor het vonnis geldt ingevolge art. 357 lid 1 Sv slechts dat het "zooveel mogelijk" de identiteitsgegevens van de verdachte

dient te vermelden, zodat een uitspraak probleemloos ten laste van een anonieme verdachte kan worden gewezen. Daar stond volgens HR 27 oktober 1992, *NJ* 1993, 352, m.nt. G.J.M. Corstens tegenover dat de anonieme verdachte tegen die uitspraak beroep kon instellen onder dezelfde aanduiding als die welke in het vonnis was opgenomen, dus zonder zijn daadwerkelijke identiteitsgegevens prijs te geven. Op dat standpunt is de Hoge Raad in HR 27 februari 2001, *NJ* 2001, 499, m.nt. T.M. Schalken echter teruggekomen. Blijkens dit arrest kan de anonieme verdachte tegen een einduitspraak geen rechtsmiddel aanwenden anders dan onder bekendmaking van zijn persoonsgegevens (aldus bijv. ook HR 2 maart 2010, *NJB* 2010, 601 en HR 13 maart 2012, *NJB* 2012, 781). Omdat het moment waarop het rechtsmiddel wordt aangewend in beginsel doorslaggevend is, kunnen persoonsgegevens die niet in de appelakte zijn vermeld na het verstrijken van de beroepstermijn niet alsnog per brief worden bekend gemaakt (HR 24 juni 2003, *NJ* 2003, 543). Bovendien moeten de opgegeven persoonsgegevens juist zijn. Het gebruik van een valse naam staat derhalve aan de ontvankelijkheid van het beroep in de weg (vgl. HR 12 december 2006, *NJ* 2007, 13, HR 13 maart 2007, *NJ* 2007, 170 en HR 8 januari 2008, LJV BB8833). Zie over de vraag of de koerswijziging in *NJ* 2001, 499 ten opzichte van *NJ* 1993, 352 enkel geldt voor einduitspraken als bedoeld in art. 138 Sv – bevestigend – Hof Amsterdam 2 juli 2004, *NbSr* 2004, 296 en – ontkenkend – Hof Arnhem 26 oktober 2009, LJV BK1653.

3. De anonieme verdachte die beroep wenst aan te tekenen tegen een hem onwelgevallige (eind-) uitspraak moet bij het aanwenden van het rechtsmiddel dus zijn persoonsgegevens prijsgeven. Dat dat niet zou zijn gebeurd in de zaak die leidde tot het hier gepubliceerde arrest van de Hoge Raad, werd door het Hof niet vastgesteld. De raadsman die het hoger beroep instelde liet in de appelakte naast het NN-nummer waaronder de verdachte in eerste aanleg was gedagvaard en veroordeeld ook de voornaam, achternaam en geboortedatum van de verdachte opnemen. Dat het Hof desondanks oordeelde dat de verdachte niet kon worden ontvangen in haar beroep hield verband met het feit dat het Hof twijfels had over de identiteit van de persoon die ter

terechtzinging als verdachte was verschenen. Nu die persoon niet bereid was om de onduidelijkheid omtrent haar identiteit op te helderen, oordeelde het Hof dat deze situatie gelijk moest worden gesteld aan die waarin het rechtsmiddel door of namens een anonieme verdachte is aangewend. De verdachte werd daarom niet-ontvankelijk verklaard in het namens haar ingestelde hoger beroep.

4. Aldus haalde het Hof twee vragen door elkaar: enerzijds die naar de ontvankelijkheid van het ingestelde hoger beroep, anderzijds die naar de aanwezigheid van de verdachte ter terechtzitting. Dat ter zitting van het Hof een andere persoon als verdachte verschijnt dan de veroordeelde verdachte die tevens hoger beroep heeft ingesteld, leidt tot de conclusie dat de verdachte niet ter terechtzitting in hoger beroep is verschenen (vgl. rov. 2.7 van het arrest in *Kamerstukken II*, 2007/08, 31 436, nr. 3, p. 32). De ontvankelijkheid van het beroep kan in zo'n geval wel in het geding zijn, namelijk als geen schriftuur houdende grieven tegen het vonnis is ingediend en ter terechtzitting in hoger beroep ook geen gemachtigde raadsman verschijnt. Komt het Hof onder die omstandigheden tot de conclusie dat de op de terechtzitting aanwezige persoon niet de verdachte is, dan kan die persoon evenmin in de gelegenheid worden gesteld bezwaren tegen het vonnis op te geven en kan de verdachte op de voet van het bepaalde in art. 416 lid 2 Sv niet-ontvankelijk worden verklaard. Die situatie deed zich in casu echter niet voor: de ter zitting verschenen raadsman was namens de verdachte immers uitdrukkelijk gemachtigd tot het voeren van de verdediging. Onduidelijkheid omtrent de identiteit van de ter zitting aanwezige persoon doet dan niet af aan de ontvankelijkheid van het beroep. De (juiste) identiteit van de verdachte is immers in de appelakte vermeld, terwijl de verdediging namens die verdachte door de gemachtigde raadsman kan worden gevoerd. Het zoeken van aansluiting bij de in *NJ* 2001, 499 geformuleerde regel, omdat de ter terechtzitting verschenen persoon weigert mee te werken aan een onderzoek naar haar identiteit, komt mij in zo'n geval *onjuist* voor.

5. De Hoge Raad overweegt echter dat het oordeel van het Hof *onbegrijpelijk* is. Dat duidt op

een motiveringsgebrek in de bestreden uitspraak, niet op een daarin besloten liggende onjuiste rechtsopvatting. Dat de Hoge Raad zich minder stellig uitdrukt dan ik, houdt vermoedelijk verband met de door A-G Knigge in zijn conclusie (par. 4.17-4.24) gesignaleerde mogelijkheden om het arrest van het hof welwillend te lezen. Voor de uitkomst van de cassatieprocedure maakt het verder geen verschil: het Amsterdamse Hof heeft zich opnieuw over de zaak te buigen.

Mr. T.J. Kelder

315

Hoge Raad
4 september 2012, nr. 2104.11 B, LJN BX4278
(Mrs. Van Schendel, Splinter-Van Kan, Groos)
Noot mr. M.L. Plas

In een geval als het onderhavige dient de rechter a. te beoordelen of het belang van de strafvordering het voortduren van het beslag vordert en zo neen, b. de teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp te gelasten aan de beslagene, tenzij een ander redelijkerwijs als rechthebbende ten aanzien van dat voorwerp moet worden beschouwd. Het belang van de strafvordering verzet zich tegen teruggave indien het veiligstellen van de belangen waarvoor art. 94 Sv de inbeslagneming toelaat, het voortduren van het beslag nodig maakt. Dat is bijvoorbeeld het geval indien het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring van het voorwerp zal bevelen.

[Sv art. 94, 94a, 552a]

Zie voor de volledige uitspraak *NbSr* 2012, 315 (afl. 11), www.nieuwsbriefstrafrecht.nl (incl. noot) en *OpMaat Strafrecht* (incl. noot).

NOOT

In het vooronderzoek kunnen voorwerpen in beslag worden genomen op grond van artikel 94 en op grond van artikel 94a van het Wetboek van Strafvordering (Sv). In het laatste geval gaat

het om bewaring van het recht tot verhaal in verband met een op te leggen geldboete of een ontnemingsvordering. Op basis van artikel 94 Sv zijn voorwerpen vatbaar voor inbeslagneming die dienen om de waarheid aan de dag te brengen, wederrechtelijk verkregen voordeel aan te tonen en alle voorwerpen die vatbaar zijn voor verbeurdverklaring en onttrekking aan het verkeer. Een belanghebbende kan op grond van artikel 552a Sv een klaagschrift indienen tegen de inbeslagnaming. Omdat bij de behandeling van klaagschriften in de praktijk onduidelijkheid bestond, heeft de Hoge Raad bij arrest van 28 september 2010 (*NbSr* 2010, 294) een belangrijk overzichtsarrest gewezen over de aan te leggen maatstaven, met daarin een weergave van de rechtspraak van de Hoge Raad. In onderhavige zaak verwijst de Hoge Raad naar voornoemd overzichtsarrest.

In deze zaak waren er goederen bij klager in beslag genomen op grond van artikel 94 Sv. De rechtbank heeft het klaagschrift ongegrond verklaard en haar beslissing doen steunen op de grond dat het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert. In de eerste plaats heeft de rechtbank daaraan ten grondslag gelegd dat zij het niet hoogst onwaarschijnlijk acht dat de strafrechter later oordelend de goederen verbeurd zal verklaren. Zij heeft daartoe overwogen dat klager verdacht werd van heling, zich tijdens het onderzoek op zijn zwijgrecht heeft beroepen, dat hij alleen in het bezit was van de gouden ketting en niet van de overige goederen die in beslag waren genomen en dat er aanwijzingen bestonden dat de goederen genoemd in het klaagschrift in verband staan met een strafbaar feit, nu er onder meer inbrekerswerktuigen en grote geldbedragen waren aangetroffen. Dit oordeel van de rechtbank vond de Hoge Raad onbegrijpelijk. De Hoge Raad achtte daarbij van belang hetgeen de raadsman in raadkamer had aangevoerd, te weten dat op de inmiddels ingetrokken dagvaarding de genoemde goederen niet stonden vermeld. Hoewel de officier van justitie tijdens de behandeling in de raadkamer had aangegeven dat de dagvaarding alleen maar was ingetrokken omdat de raadsman had verzocht om een latere behandeling in verband met onderzoekswensen, had de officier van justitie niet aangevoerd dat de nieuwe dagvaarding tot deze